

Douglas Kennedy

FARMECUL DISCRET AL VIEȚII CONJUGALE

Douglas Kennedy

Farmecul discret al vieții conjugale

Traducere din engleză și note de

Lidia Grădinaru

Editori:
SILVIU DRAGOMIR
VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Director editorial:
MAGDALENA MĂRCULESCU

Coperta colecției:
FABER STUDIO (Ioan Olteanu și Dinu Dumbrăvician)
Foto copertă: Guliver/Getty Images/ © Cultura Travel/WALTER ZERLA

Director producție:
CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Redactor:
RALUCA HURDUC

Dtp:
EUGENIA URSU

Corectură:
ROXANA SAMOILESCU, CĂTĂLINA IOANCEA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KENNEDY, DOUGLAS

Farmecul discret al vieții conjugale / Douglas Kennedy ;
trad.: Lidia Grădinaru. - București : Editura Trei, 2013
ISBN 978-973-707-734-9

I. Grădinaru, Lidia (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Titlul original: STATE OF THE UNION
Autor: DOUGLAS KENNEDY

Copyright © Douglas Kennedy, 2005

Copyright © Editura Trei, 2013
pentru prezenta ediție

C. P. 27-0490, București
Tel. /Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-734-9

*Ca de obicei, această carte le este dedicată lui Grace și lui Max și Ameliei.
Dar și lui Joseph Strick.*

„Unii prin păcat se înalță, alții
cad prin virtute.“

– SHAKESPEARE.

Măsură pentru măsură,
Actul 2, Scena 1

PARTEA ÎNTÂI

1966–1973

Unu

După ce a fost arestat, tata a ajuns faimos.

Era în 1966 — și tata (sau John Winthrop Latham, cum era cunoscut de toată lumea în afară de fiica lui) a fost primul profesor de la Universitatea din Vermont care s-a pronunțat deschis împotriva războiului din Vietnam. În acea primăvară, a condus un protest la care a luat parte tot campusul și care s-a soldat cu o demonstrație în fața clădirii administrației. Tata a condus trei sute de studenți care, timp de treizeci și șase de ore, au blocat în mod pașnic intrarea, fapt ce a determinat încetarea activității administrative a universității. În cele din urmă, au fost chemate poliția și Garda Națională. Protestatarii au refuzat să plece, iar tata a fost arătat la televiziunea națională cum era dus la pușcărie.

La vremea respectivă asta a fost o știre importantă. Tata fusese instigatorul uneia dintre primele manifestări de protest pașnic în rândul studenților împotriva războiului, și imaginea acestui venerabil yankeu solitar cu sacou de tweed și cămașă albastră cu guler răsfrânt gen Oxford, luat pe sus de câțiva soldați ai statului Vermont, a ajuns în telejurnalele din întreaga țară.

— Tatăl tău e grozav! mi-a spus toată lumea la liceu în dimineața de după arestarea lui.

Doi ani mai târziu, când am început anul întâi la Universitatea din Vermont, chiar și menționarea faptului că eram fiica profesorului Latham provoca aceeași reacție.

— Tatăl tău e grozav!

Iar eu dădeam din cap și spuneam:

— Mda, e cel mai tare.

Să nu mă înțelegeți greșit, îmi ador tatăl. L-am adorat întotdeauna și îl voi adora mereu. Dar când ai optsprezece ani — cum aveam eu în '69 — și vrei cu disperare să îți făurăști cât de cât o identitate, iar tatăl tău s-a transformat în Tom Paine-ul* orașului tău natal și al colegiului tău, te poți pomeni ușor transformat într-un pitic de virtuoaasa lui umbră lungă și subțire.

Aș fi putut să scap de înaltul său profil moral transferându-mă la altă școală. În loc de asta, la mijlocul anului doi am făcut al doilea lucru cel mai bun: m-am îndrăgostit.

Dan Buchan nu era deloc ca tata. În vreme ce tata avea pregătirea beton de membru al celui mai puternic grup al societății — Choate, Princeton, apoi doctoratul la Harvard —, Dan era dintr-un orașel obscur din partea de nord a statului New York, pe nume Glens Falls. Tatăl lui se ocupa cu lucrările de întreținere a școlilor din localitate, răposata lui mamă avușese un mic salon de manichiură în oraș, iar Dan era primul membru al familiei lui care urma colegiul, ca să nu mai spun de facultatea de medicină.

Era și un tip timid. Nu domina niciodată o conversație, nu se impunea niciodată într-o situație. Dar era un ascultător grozav — mereu mult mai interesat de ce aveai tu de spus. Îmi plăcea asta. Iar blânda lui reticență mi se părea ciudat de atrăgătoare. Era serios și, spre deosebire de toți ceilalți pe care i-am cunoscut atunci la colegiu, știa exact încotro mergea. La

---

* Thomas Paine — scriitor și gânditor politic american (1731–1809).

a doua noastră întâlnire, după o bere sau două, mi-a spus că pur și simplu nu voia să intre într-un domeniu important și ambițios precum neurochirurgia. Și că nici vorbă să aleagă o specialitate din care să facă bani frumoși precum dermatologia. Nu, el avea în vedere medicina de familie.

— Vreau să fiu un doctor mărunț de țară, nimic mai mult, a spus el.

Studentii din primul an la medicină munceau treisprezece ore pe zi, iar Dan studia non-stop. Contrastul dintre noi era cum nu se poate mai evident. Eu aveam ca specialitate engleza și mă gândeam la o carieră didactică după absolvire. Dar era la începutul anilor șaptezeci și dacă nu toceai pentru medicină sau drept, ultimul lucru la care te gândea era „viitorul“.

Dan avea douăzeci și patru de ani când l-am cunoscut, dar diferența de vârstă de cinci ani nu era uriașă. De la început mi-a plăcut că părea mult mai hotărât și matur decât oricare dintre băieții cu care mă văzusem înaintea lui.

Nu că așa fi știut mare lucru despre bărbați. În liceu avusesem un iubit pe nume Jared — care era savant și într-o anumită măsură priceput la arte și care mă adora total, până a intrat la Universitatea din Chicago și a fost clar că niciunul dintre noi nu voia să susțină o chestie la mare distanță. Apoi, în primul semestru la colegiu, am avut singurul flirt scurt cu anormalitatea, când am început să mă văd cu Charlie. La fel ca Jared, era foarte dulce, foarte citit, bun vorbitor și „creator“ (ceea ce, pentru Charlie, însemna compunerea unui mare volum din ceea ce era — chiar și pentru ochii mei impresionabili de față de optsprezece ani — poezie cu adevărat ermetică și plicticoasă). Se droga la greu, fiind unul dintre băieții ăia care fumează de obicei o țigară cu marijuana la cafeaua de la micul dejun. O vreme, asta nu m-a deranjat — chiar dacă niciodată nu m-a interesat cu adevărat activitatea lui. Totuși, privind retrospectiv, am avut nevoie de această scurtă

coborâre în dezmaț. Era în '69 și dezmațul era în vogă. Dar după trei săptămâni de acomodare cu salteaua de pe podeaua camerei în care locuia Charlie — și cu monologurile lui din ce în ce mai confuze și aiurite, din cea mai profundă stare de amețelă tâmpă dată de droguri — a fost o seară când m-am dus la el și l-am găsit arzând gazul cu trei prieteni, făcând poștă o țigară uriașă cu marijuana, în timp ce în boxe bubuia The Grateful Dead.

— Hei..., mi-a spus el, apoi s-a cufundat în tăcere.

Când l-am întrebat peste zgomotul muzicii dacă vrea să iasă la un film, a spus iarăși doar „hei“, deși a continuat să dea din cap cu înțelepciune, de parcă tocmai îmi dezvăluise un mare și profund secret *karmic* despre misterele ascunse ale vieții.

N-am mai zăbovit acolo, ci m-am retras în campus și am ajuns la Union, bând singură și tacticoasă o bere, în timp ce atacam cu nădejde un pachet de țigări Viceroy. Pe la a treia țigară, a apărut Margy. Era cea mai bună prietenă a mea — o fată isteată din Manhattan, subțire și mlădie, cu o claie mare de păr negru cârlionțat. Crescuse la vest de Central Park și urmase școala potrivită (Nightingale Bamford) și era super deșteaptă. Dar, cum recunoștea ea însăși, era „atât de bătă când era vorba să deschidă o carte“, încât a ajuns la o universitate de stat din Vermont. „Nici măcar nu le am cu schiatul.“

— Pari sictirită, a spus ea, așezându-se, apoi a scuturat un Viceroy din pachetul meu și l-a aprins cu chibritul-plic de pe masă. O seară amuzantă cu Charlie?

Am dat din umeri.

— Obișnuitul spectacol ciudat în grupul ăla al lui?

— Îhî.

— Ei bine, cred că faptul că e drăguț compensează...

S-a întrerupt la mijlocul frazei, trăgând adânc din țigară.

— Continuă, am spus, termină propoziția.

Încă un fum lung, îngândurată.

— Tipul e drogat în orice clipă din zi. Ceea ce nu-l prea ajută să folosească vorbe cu mai mult de o silabă, nu?

M-am pomenit râzând fiindcă, în autenticul stil din New York, Margy pusese direct degetul pe rană. Era nemilos de sinceră și privitor la ceea ce considera a fi limitele ei... și la motivul pentru care, după trei luni din primul nostru an de studenție, era tot fără iubit.

— Toți tipii de aici sunt fie ahtiați după schiat — ceea ce, conform dicționarului meu, este sinonim cu plictisitor... fie sunt genul de capete drogate care și-au transformat creierul în șvaițer.

— Hei, asta nu-i pe viață, am spus, încercând să mă apăr.

— Nu vorbesc despre Domnul Personalitate al tău, scumpico.

— Crezi că ar fi distrus dacă i-aș da papucii?

— Oh, *te rog!* Cred că ar trage trei fumuri de marijuana din țeava aia tâmpită a lui, și ar uita de asta înainte să expire a doua oară.

Totuși, mi-a mai luat câteva săptămâni să pun punct. Detest să indispun oamenii și vreau mereu să fiu plăcută. Țsta era un lucru pentru care mama mă certa — deoarece fiind și ea new-yorkeză (și fiind mama mea), era la fel de directă când era vorba să-mi spună ce gândea.

— Să știi că nu întotdeauna trebuie să fii Domnișorica Popularitate, mi-a spus ea odată când eram în prima clasă de liceu și m-am plâns că n-am câștigat un loc în Consiliul Elevilor. Și faptul că nu te integrezi în gloata care face galerie mi se pare un lucru grozav. Pentru că e chiar în regulă să fii deștept.

— O medie 8 nu înseamnă că ești deștept. Înseamnă că ești mediocru.

— Am avut în liceu o medie 8. Și am considerat-o bunicică. Și, la fel ca tine, aveam doar câteva prietene și n-am prins echipa de majorete.

— Mamă, la tine la școală nu erau majorete.

— În regulă, deci n-am intrat în echipa de șah. Ce vreau să spun eu e următorul lucru: fetele populare din liceu sunt de obicei cele mai puțin interesante... și întotdeauna sfârșesc prin a se mărita cu stomatologi. Și nici eu, nici tatăl tău nu te considerăm mediocră. Dimpotrivă, ești vedeta noastră.

— Știu, am mințit.

Fiindcă nu mă simțeam ca o vedetă. Tata era vedetă — marele erou radical de neîngenuncheat —, iar mama putea să spună istorioare despre hoinăreala ei cu de Kooning și Johns și Rauschenberg și Pollock și toți ceilalți simandicoși din Școala de la New York de după război. Avusese expoziții la Paris, și încă mai vorbea franceza, și preda cu jumătate de normă la secția de artă a universității, și părea al naibii de realizată și sigură pe ea. În vreme ce eu chiar nu aveam niciun talent, nemaivorbind de soiul de pasiune care îi mâna în viață pe părinții mei.

— De ce nu-ți dai o șansă? spunea mama. Nici n-ai început să trăiești, darămite să descoperi la ce ești bună.

Și apoi o întindea în grabă la un miting al asociației Artiștii din Vermont Împotriva Războiului, al cărei, firește, purtător de cuvânt era.

Asta era caracteristica mamei — era mereu ocupată. Și în mod cert nu era genul care să dea rețete de friptură înăbușită la cuptor și să facă prăjiturile pentru cercetașe și să coasă costume pentru spectacolele de Crăciun. De fapt, mama era cea mai catastrofală bucătăreasă din toate timpurile. Chiar nu-i păsa câtuși de puțin dacă scotea spaghetele din oală pe jumătate țepene, sau dacă terciul de ovăz de la micul dejun era un talmeș-balmeș de cocoloașe întărite. Iar când era vorba de treburile casnice... ei bine, s-o spun așa, de la vârsta de treisprezece ani, am hotărât că era mai simplu să le fac eu. Schimbam așternuturile de la toate paturile, spălam rufele tuturor și comandam produsele de băcănie săptămânale. Nu

mă deranja să coordonez totul. Asta îmi dădea un sentiment de responsabilitate. Și, oricum, îmi plăcea să fiu organizată.

— Chiar îți place să te joci de-a gospodăria, nu-i așa? a spus odată mama când am venit pe neașteptate de la colegiu să fac curățenie în bucătărie.

— Hei, fii recunoscătoare că e cineva pe aici căruia îi place.

Totuși, părinții mei nu mi-au impus niciodată interdicții de a ieși din casă după o anumită oră, nu mi-au spus niciodată ce să nu port, nu m-au obligat niciodată să fac ordine în camera mea. Dar poate nu a fost nevoie. Niciodată nu stăteam în oraș până foarte târziu, nu purtam niciodată haine hippy (preferam fuste scurte), eram mult mai ordonată ca ei.

N-au făcut tămbălău nici chiar atunci când, la șaptesprezece ani, m-am apucat de fumat.

— Am citit în *The Atlantic* un articol în care scria că țigările pot cauza cancer, a spus mama când m-a găsit ascunzând pe furiș un chiștoc pe veranda din spatele casei. Dar sunt plămâinii tăi, puștoaico.

Prietenele mă invidiau pentru părinți atât de îngăduitori. Ele făceau comentarii răutăcioase despre politica lor radicală și despre faptul că acoperișul de șindrilă roșie ca în New England al casei noastre era plin de ciudatele picturi abstracte ale mamei. Însă prețul pe care îl plăteam pentru o astfel de libertate era neîntreruptul sarcasm al mamei.

— Prințul Nu Chiar Așa de Inteligent, a spus ea după ce părinții mei l-au cunoscut pe Charlie.

— Sunt sigur că e doar o chestie trecătoare, a spus tata.

— Sper.

— Toată lumea are nevoie de cel puțin o idilă cu un tăntălău, a spus el, zâmbindu-i amuzat mamei.

— De Kooning nu era tăntălău.

— Era veșnic nehotărât.

— N-a fost o idilă. A fost doar o treabă de două săptămâni...

— Hei, să știți că *sunt* în cameră, am spus, deloc mirată de faptul că reușiseră cumva să facă abstracție de mine, dar un pic uimită să află că mama fusese cândva iubita lui Willem de Kooning.

— Suntem conștienți de asta, Hannah, a spus mama, calm. Doar că timp de aproximativ un minut conversația a deviat de la tine.

Au! Asta era tipic mamei. Tata mi-a făcut cu ochiul, ca pentru a spune „Știi că nu vorbește serios“. Dar treaba era că vorbea serios. Dar, fiind Fată Cuminte, n-am izbucnit într-o furie de adolescentă. Am înghițit pur și simplu hapul — ca de obicei.

Când a fost vorba să îmi încurajeze independența, mama m-a îndemnat să urmez un colegiu departe de Burlington și m-a muștruluit că sunt un adevărat animal de casă când m-am hotărât să merg la Universitatea din Vermont. A insistat să stau la cămin în campus.

— Era și timpul să fii alungată din cuib, a spus ea.

Unul dintre lucrurile pe care eu și Margy le aveam în comun era mediul familial încurcat — tați de origine anglo-saxonă și protestantă și mame evreice, dificile, care păreau să ne găsească mereu necorespunzătoare.

— Măcar mama ta își mișcă fundul și se ocupă de artă, a spus Margy. Pentru mama, să își facă manichiura este o importantă realizare personală.

— Îți faci vreodată griji că nu te prea pricepi la nimic?

— Mai tot timpul. Adică, mama îmi tot reamintește că am fost îndelung pregătită pentru Vassar și am sfârșit în Vermont. Și eu știu că lucrul pe care îl fac cel mai bine e să cerșesc țigări și să mă îmbrac ca Janis Joplin... așa că nu sunt chiar Domnișoara Ce Dă pe Dinafară de Încredere în Sine. Dar tu ce ai pe conștiință?

— Uneori am impresia că părinții mei mă privesc ca pe un stat separat, autonom... și o mare dezamăgire.

— Îți spun ei asta?

— Nu în mod direct. Dar știu că nu sunt chiar ideea lor de poveste de succes.

— Hei, ai optsprezece ani. Trebuie să fii împrăștiată... *nu* că te-aș face eu așa.

— Trebuie să mă adun.

Margy s-a înecat, scoțând o trombă de fum.

— Oh, mă lași? a spus ea.

Dar eu eram hotărâtă să mă adun — să câștig interesul părinților mei și să le arăt că sunt o *persoană serioasă*. Astfel că, drept prim pas, am început să iau studenția în serios. În majoritatea serilor stăteam la bibliotecă până la zece și citeam foarte mult suplimentar — mai ales pentru un curs ce se chema Jaloanele Literaturii Beletristice din Secolul al Nouăsprezecelea. Citeam Dickens și Thackeray și Hawthorne și Melville și chiar George Eliot. Dar dintre toate cărțile pe care a trebuit să le citim pentru cursul din acel prim semestru cea care m-a captivat cu adevărat a fost *Madame Bovary* a lui Flaubert.

— Dar e al naibii de deprimantă, a spus Margy.

— Tocmai asta-i ideea, am spus. Oricum, motivul pentru care e deprimantă este că e foarte reală.

— Numești *reală* toată aiureala aia romantică în care se bagă eroina? Vreau să spun că e cam *nătângă*, nu-i așa? Se mărită cu tipul ăla plicticos, se mută într-un orașel plicticos, apoi se aruncă în brațele soldatului ăluia lingușitor care o vede doar ca pe o saltea, nimic mai mult.

— Mie mi se pare destul de reală. Oricum, esența romanului e că cineva se folosește de o idilă ca mod de a scăpa de plictiseala din viața lui.

— Și ce mai e nou? a spus ea.

Tata, pe de altă parte, părea interesat de pasiunea mea pentru carte. Luam unul dintre prânziurile noastre foarte ocazionale în afara campusului (oricât îl adoram, nu voiam să fiu văzută mâncând cu tata la Union), clefăind budincă de moluște la o mică braserie din apropierea universității. I-am

spus că îmi plăcea foarte mult cartea și că o consideram pe Emma Bovary „o adevărată victimă a societății”.

— În ce fel? a întreat el.

— Păi, în felul în care se lasă prinsă în capcană într-o viață pe care nu o vrea, și credința ei că faptul de a se îndrăgosti de altcineva îi va rezolva problemele.

Mi-a zâmbit și a spus:

— E foarte bine. E un punct de vedere pertinent.

— Ce nu pricep eu e de ce a ales suicidul drept cale de scăpare; de ce nu a fugit pur și simplu la Paris, de exemplu.

— Dar tu o vezi pe Emma din perspectiva unei americance de la sfârșitul anilor 1960, nu ca pe o femeie prinsă în capcana convențiilor din vremea ei. Ai citit *The Scarlet Letter*, așa-i?

Am dat din cap.

— Ei bine, poate că în ziua de azi ne întrebăm de ce Hester Prynne a acceptat să umble prin Boston cu o literă A, mare, pe piept, și a trăit în mod constant cu amenințarea clericilor puritani că îi iau copilul. Am putea întreba de ce nu și-a luat pur și simplu fata și n-a fugit în altă parte. Dar în mintea ei, întrebarea a fost: *unde pot să mă duc?* Pentru ea nu exista cale de scăpare de pedeapsa ei — fapt pe care aproape îl considera a fi destinul ei. Același lucru e și cu Emma. Ea știe că, dacă fuge la Paris, în cel mai bun caz va sfârși trăind din munca de cusătoreasă sau din altă slujbă deprimantă *petit bourgeoisie* — fiindcă societatea din secolul al nouăsprezecelea era foarte neiertătoare cu femeia măritată care fugea de responsabilitățile ei.

— Prelegerea asta ține mult? am întreat râzând. Fiindcă la două am curs.

— Tocmai ajungeam la esență, a spus tata, zâmbind. Iar esența e că fericirea personală nu conta câtuși de puțin. Flaubert a fost primul mare romancier care a înțeles că toți trebuie să ne luptăm cu închisoarea pe care ne-o creăm.

— Chiar și tu, tată? am întreat, surprinsă să-l aud recunoscând asta.

A zâmbit melancolic, ca de obicei, și s-a uitat în farfuria lui cu budincă.

— Toată lumea se plictisește din când în când, a spus el. Apoi a schimbat subiectul.

Nu era prima dată când tata dădea de înțeles că lucrurile nu stăteau chiar perfect cu mama. Știam că se ceartă. Mama, crescută în Brooklyn, era gură-bogată și îi sărea iute țandăra când ceva o enerva. Tata — credincios rădăcinilor lui din Boston — ura confruntările publice (care nu implicau mulțimi pline de adorație și amenințarea arestării). Așa că, de îndată ce pe mama o apuca unul dintre accesele ei de furie, el avea tendința să fugă și să se pună la adăpost.

Când eram mai mică, aceste certuri mă tulburau. Dar, când am crescut, am început să înțeleg că, în esență, părinții mei se înțelegeau — că relația lor era ciudat de volatilă, dar funcționa, poate fiindcă erau fantastic de deosebiți. Și, deși probabil mi-ar fi plăcut să-i fi avut mai mult în preajmă în copilărie, un lucru pe care l-am învățat din căsnicia lor uneori furtunoasă, cu accente de independență, a fost că nu e nevoie ca doi oameni să se sufoce unul pe celălalt pentru a face o relație să meargă. Însă atunci când tata a făcut aluzie la un anumit nivel de plictiseală conjugală, mi-am dat seama de altceva: niciodată nu știi ce se petrece cu doi oameni... poți doar să faci speculații.

Tot așa cum poți doar să faci speculații de ce o femeie ca Emma Bovary a crezut că iubirea ar fi răspunsul la toate problemele ei.

— Din cauză că femeile, în marea lor majoritate, sunt idiote, a spus mama când am făcut greșeala să-i cer părerea despre romanul lui Flaubert. Și știi de ce sunt idiote? Fiindcă își pun toată încrederea într-un bărbat. Proastă mutare. Pricepi? *Întotdeauna.*

— Eu nu sunt tâmpită, mamă, am spus.

— Mai vedem noi.